

PRZEGLĄD

nr 3/2020 ®

Komunalny

GOSPODARKA KOMUNALNA I OCHRONA ŚRODOWISKA

Trzeba będzie zapłacić za droższą komunikację

Gospodarka zasobami musi ulec zmianie

Selektywna zbiórka w chaosie przepisów

OZE dla nowoczesnego ciepłownictwa

Proste rozwiązanie dla frakcji kalorycznej

Rocznie w Polsce mniej lub bardziej skutecznie zagospodarowujemy około 4 mln ton frakcji kalorycznej. Zamiast być paliwem dla elektrociepłowni, są często paliwem dla działalności szarej strefy. Mamy jednak propozycję, jak rozwiązać problem z zagospodarowaniem odpadów o kaloryczności powyżej 6 MJ/kg, będących produktem sortowania odpadów komunalnych, a niekwalifikujących się do recyklingu materiałowego.

Pomimo wdrażania takich idei jak zero waste i circular economy, mających w przyszłości doprowadzić do zaprzestania wytwarzania odpadów, wbrew wszelkim teoretycznym założeniom i zakłębom z roku na rok przybywa nam wytwarzanych odpadów. Ponieważ tworzywa sztuczne stanowią w nich znaczący i rosnący udział, a ze względu na swoją różnorodność nie wszystkie nadają się do recyklingu, rośnie góra nieprzetwarzalnych odpadów plastikowych. W nawiązaniu do ostatnich wydarzeń na rynku, rosnących cen i generalnie trudnej sytuacji panującej obecnie w gospodarce odpadami oraz w trosce o zachowanie racjonalności w postępowaniu z odpadami (wynikającej z zasady zrównoważonego rozwoju) poniżej przedstawiamy propozycję rozwiązania problemu.

Cele i zadania do realizacji na najbliższe lata

Wśród podejmowanych działań i celów do osiągnięcia w okresie dostosowawczym/przejściowym (trwającym ok. 5-8 lat) należy wymienić:

- ▶ budowę sieci ciepłowni powiatowych w systemie lokalnych źródeł ciepła lub pracujących w kogeneracji, opartych na paliwie odnawialnym, jakim jest RDF, produkowany głównie na bazie pozostałości z sortowania odpadów komunalnych niekwalifikujących się do recyklingu materiałowego,
- ▶ wdrażanie idei zero waste, mającej na celu ograniczenie produkcji odpadów, zwłaszcza odpadów nienadających się do recyklingu,
- ▶ wdrażanie ekoprojektowania, co pozwoli na wydłużenie okresu użytkowania produktów, ich naprawialności i modernizowalności, a tym samym ograniczenie strumienia odpadów wytwarzanych,
- ▶ wdrożenie w pełni realnej rozszerzonej odpowiedzialności producenta i obciążenie wytwórców kosztami realnego zagospodarowania tych strumieni odpadów,
- ▶ nadanie odpadom wartości poprzez działania prawne i ekonomiczne, co doprowadzi do możliwości ich zagospodarowania w inny sposób lub poddania procesom recyklingu,
- ▶ budowę przez samorządy i podmioty prywatne sieci instalacji zapewniających odzysk i recykling odpadów komunalnych,
- ▶ udoskonalenie selektywnego zbierania odpadów wskutek kampanii edukacyjnej prowadzonej na poziomie rządowym

i samorządowym, zapewniającego wysoki poziom jakości surowców wtórnych i rosnące poziomy recyklingu,

- ▶ wdrożenie systemu kaucyjnego i depozytowego ograniczającego koszty systemu oraz ograniczającego strumień generowanych odpadów,
- ▶ wprowadzenie systemu wsparcia prawnego i ekonomicznego powyższych działań.

Czasowe zawieszenie zakazu

Aby osiągnąć te cele, nie doprowadzając w międzyczasie do nieakceptowalnego wzrostu kosztów systemu i możliwości jego zapaści, proponujemy czasowe zawieszenie obowiązania zakazu składowania odpadów o kaloryczności powyżej 6 MJ/kg (lub podniesienie tej wartości np. do 14-16 MJ/kg), do momentu wprowadzenia w życie ww. rozwiązań. Ewentualnym rozwiązaniem alternatywnym jest możliwość magazynowania długookresowego odpadów kalorycznych w wyznaczonych sektorach lub strefach na składowiskach w celu wykorzystania w przyszłości jako źródła tak zmagazynowanej energii (przykład Austrii). Po wprowadzeniu tej regulacji proponujemy okresową analizę problemu oraz sporządzenie raportu z funkcjonowania wdrożonych rozwiązań.

Z czego to wynika?

Samo odprowadzenie rosnącej co rok opłaty za korzystanie ze środowiska z tytułu składowania odpadów, która w 2020 r. wynosi 270 zł za tonę, przy składowaniu ok. 6 mln ton pozwoli na zasilenie budżetów gmin i funduszy ochrony środowiska kwotą ok. 1,62 mld zł z przeznaczeniem na cele środowiskowe.

Obecne moce przerobowe instalacji termicznych na terenie kraju pozwalają na zagospodarowanie ok. 2 mln ton odpadów kalorycznych rocznie (ok. 1 mln ton ITPOK i ok. 1 mln ton w cementowniach). Pozostała ilość odpadów z przedmiotowej kwoty zwiększa stany magazynowe, podlega pseudouszlachetnianiu z odpadów o kodzie 19 12 12 na 19 12 10 i odwrotnie, a finalnie zasila tzw. szarą strefę, której likwidację poprzez szereg zmian prawnych wdrożonych w ostatnim okresie, a dotyczących ekonomicznie i organizacyjnie podmioty legalnie prowadzące działalność w tym sektorze, próbujemy wspólnie ograniczać.

Postulowana zmiana pozwoli na ustabilizowanie cen rynkowych odbioru frakcji kalorycznej odpadów na poziomie 400-450 zł/tonę. Obecnie ceny te oscylują w przedziale od 600 do 1000 zł za tonę i wykazują tendencję wzrostową. Przy takim kształtowaniu się cen odbioru frakcji kalorycznej powyżej 6 MJ/kg instalacje komunalne zmuszone są do podnoszenia cen za przyjęcie i wstępne przetworzenie odpadów komunalnych, adekwatnie do ponoszonych kosztów. Dotyczy to zarówno zmieszanych odpadów komunalnych, jak i tych pochodzących z selektywnego zbierania. Jest to jeden z głównych elementów wzrostu kosztów ponoszonych przez mieszkańców.

W obecnej sytuacji instalacje termiczne obsługują głównie swoje regiony (pomimo ich formalnej likwidacji), a cementownie i funkcjonujący w łańcuchu dostaw pośrednicy – producenci paliw alternatywnych, działając rynkowo, obsługują całość kraju, generując dodatkowe koszty i emisje z transportu.

Cementownie, wykorzystując obecną koniunkturę rynkową i nadpodaż odpadów na rynku, mają, zgodnie z zasadami wolnego rynku, możliwość dyktowania cen. Sytuacja ta przekłada się bezpośrednio na drastycznie rosnące koszty ponoszone przez mieszkańców.

Lepiej magazynować bezpiecznie

Postępując zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju i oszczędnego gospodarowania zasobami nieodnawialnymi, proponujemy chronić polską gospodarkę, środowisko i zasoby naturalne, dając możliwość składowania lub magazynowania długookresowego frakcji kalorycznej na urządzonych i zabezpieczonych środowiskowo składowiskach odpadów. W ten sposób działamy zarazem proekologicznie, gdyż odpady nie będą „upychane” po różnego rodzaju mniej i bardziej leganie

działających „magazynach”, nie zapewniając bezpieczeństwa w zakresie oddziaływania na środowisko lub nie będą nielegalnie spalane i zakopywane.

Jakie będą efekty podjętych działań? Ograniczeniu ulegnie transfer pieniędzy do „szarej strefy” lub podmiotów będących właścicielami cementowni, z jednoczesnym ograniczeniem wzrostu kosztów ponoszonych przez mieszkańców. Do czasu rozwiązania problemu systemowego zagospodarowania frakcji kalorycznej, w okresie przejściowym, udało się zniwelować działalność „szarej strefy” oraz walczyć z patologiami przez proste rozwiązanie: „składowiesz legalnie zamiast nielegalnego spalania lub zakopywania odpadów”.

Składowanie ma miejsce w obiektach do tego dostosowanych, spełniających wymagania ochrony środowiska. Stabilizuje się także rynek w zakresie kosztów zagospodarowania odpadów komunalnych.

W przypadku znalezienia w przyszłości systemowego rozwiązania odpady, zgodnie z art. 143 ustawy o odpadach, zostałyby wydobyte i zagospodarowane w sposób zgodny z hierarchią postępowania z odpadami. Byłoby to efektem rozwiązania problemu drastycznego wzrostu kosztów zagospodarowania jednego z produktów sortowania, jaką jest frakcja kaloryczna. Pozyskane w ten sposób środki można byłoby skierować na budowę nowoczesnych instalacji do odzysku i recyklingu tych odpadów. Znaczny niedobór tych instalacji uniemożliwia obecnie realne wdrożenie GOZ-u.

Szybkie wdrożenie działań naprawczych w tym zakresie pozwoli dynamicznie modernizować system oraz systematycznie osiągać wyższe poziomy recyklingu. Jednocześnie umożliwi to ograniczenie składowania na, wymaganym przez Unię Europejską, poziomie – do 10% w 2035 r.

Piotr Szewczyk

przewodniczący Rady RIPOK

REKLAMA

Organizator

Współpraca

15. KONFERENCJA RECYKLING ZUŻYTEGO SPRZĘTU ELEKTRYCZNEGO I ELEKTRONICZNEGO

7-8 maja 2020 r., Warszawa

CYKL
KONFERENCJI
ZWIĄZANYCH
Z GOSPODARKĄ
ODPADAMI

Koordynator konferencji: Jaśmina Labus, tel.: +48 784 036 987, j.labus@abrys.pl

www.abrys.pl